

МЕТ ГОВЕЛЛ

Вивчення книги Вихід для малих груп

РУС (Реформатська університетська спільнота) університету Теннессі

ПОСІБНИК ДЛЯ ЛІДЕРА

www.kraynebo.com

Видавництво «Крайнебо»

Львів, Україна

МЕТ ГОВЕЛЛ

ВИХІД

ВИВЧЕННЯ КНИГИ ВИХІД ДЛЯ МАЛИХ ГРУП
РУС (РЕФОРМАТСЬКА УНІВЕРСИТЕТСЬКА СПІЛЬНОТА)
УНІВЕРСИТЕТУ ТЕННЕСІ
ПОСІБНИК ДЛЯ ЛІДЕРА

www.kraynebo.com

Переклад українською мовою.

Усі права збережені © 2020 Видавництво «Крайнебо»

Версія 1 – 10 січня 2020 р.

© 2018 Мет Говелл

© 2020 Видавництво «Крайнебо»

ЩО ТАКЕ ЄВАНГЕЛІЄ?

У РУСі найбільший скарб – це Євангеліє. Це справді «...сила Божа на спасіння кожному, хто вірує...» (Римлян 1:16), яка супроводжує нас упродовж усього християнського життя. Однак у сучасному світі люди часто не розуміють, що ж таке Євангеліє. Ця коротка стаття пастора Пресвітеріанської церкви в Нью-Йорку Тима Келлера чітко пояснює, що таке Євангеліє.

ЄВАНГЕЛІЄ – ЦЕ ТРЕТІЙ ШЛЯХ

Євангеліє означає «добра новина». Його основний зміст полягає в тому, що «...Того, Хто не відав гріха, Він учинив за нас гріхом, щоб стали ми Божою правдою [праведністю] в Нім!» (2 Коринтян 5:21). Євангеліє говорить, що ми настільки грішні, втрачені та безпомічні, що лише життя й смерть Божого Сина може спасти нас. Але воно також говорить, що тих, хто довіряє Христові й покладається на Його працю, а не на власні добрі справи, Бог зробив «...святими, і непорочними, і невинними перед Собою» (Колосян 1:22).

Євангеліє говорить, що наш основний гріх – це не просто неспроможність слухатися Бога, а те, що ми покладаємося на свій власний послух, щоб отримати спасіння. Тому Євангеліє – це «третій шлях», це ні релігійність, ані нерелігійність. *Релігійна людина* каже: «Я роблю правильні речі, які Бог велить»¹, а *нерелігійна людина* каже: «Я сам вирішую, що правильно і неправильно для мене». Але обидва шляхи відкидають Ісуса як Спасителя (хоча такі люди можуть шанобливо ставитися до Нього як до Помічника чи доброго прикладу). Обидва шляхи – це способи спасти самого себе, вони власне дають людям змогу самим контролювати своє життя. Тому Євангеліє вберігає нас, з одного боку, від законництва та моралізму, а з іншого – від гедонізму та релятивізму.

СИЛА ЄВАНГЕЛІЯ ДЛЯ ЗМІНИ

Євангеліє – це не просто вступний урок, це весь матеріал християнства. Євангеліє – це не мінімальний набір доктрин, щоб увійти до Царства, а спосіб, яким ми можемо вирішити кожну проблему в житті та зростати кожної миті. Якщо віримо, що можемо знайти сенс і відчуття власної гідності через свою поведінку, тоді ми стаємо або гордими, або зверхніми щодо інших (якщо нам вдається жити згідно з принципами, які ми собі встановили), або ж ми розчаровуємося та починаємо картати себе (якщо нам не вдається жити згідно з ними). Але Євангеліє створює цілковито новий погляд на себе.

¹ «Нашою основною проблемою, каже св. Августин, є людське серце, яке ігнорує Бога, зосереджується на собі, намагається возвеличити себе, хоче догоджати собі та, зрештою, починає принижувати себе. Людина, яка досягає Бога і прагне догоджати Богові, так би мовити "тягнеться догори, розширюється" і облагороджується через це. А людина, зациклена на собі, яка хоче Божих благословень без Бога, яка прагне задовольняти бажання свого поділеного серця, просто скручується, як зім'ята ганчірка. Такі бажання обмежені. Є щось у смиренні, що, на диво, возносить серце, і щось у гордості, що принижує його», – Корнелій Плантінґа «Не може бути, щоб так мало бути», с. 62 (в кінці цитує Августина з книги «Місто Бога»).

НОТАТКИ

По-перше, воно говорить нам, що ми набагато більше грішні, ніж можемо собі уявити, але й набагато більше люблені та прийняті у Христі, ніж наважуємось надіятися – і це все одночасно. Більше того, якщо вірити Євангелію, то що більше ми бачимо свій гріх, то сильніше переконуємося, що спасенні лише благодаттю, і вона набуває для нас більшої цінності та дієвості. Тому Євангеліє дає нам неймовірну силу визнати свої вади.

По-друге, знання про наше прийняття у Христі перетворює (вперше) Божий Закон на красу, а не на ярмо.

Ми починаємо користуватися Євангелієм, щоб насолоджуватися Тим, Хто так сильно нас збагатив, замість того щоб використовувати Євангеліє, щоб заслужити Його ласку. Один спосіб перетворює моральне та жертвове життя на радість, а інший – на ярмо.

Тому Євангеліє змінює все. Воно руйнує расові бар'єри, усуваючи будь-яку расову гордість чи меншовартість. Воно руйнує психологічні проблеми, усуваючи пиху та ненависть до себе. Воно руйнує наші лицемірні маски, бо ми вільні, щоб визнати, ким ми є. Воно впливає на все, що ми робимо... як ми підбадьорюємо людей, як ми допомагаємо їм впоратися з психологічними проблемами, як ми поклоняємося Богові, як ми сприймаємо критику.

ЯК ВЕСТИ МАЛУ ГРУПУ В РУСІ

Малі групи існують для того, щоб сприяти зміцненню стосунків студентів між собою. Ці групи є одним з найголовніших елементів нашого служіння – і не лише тому, що вони дають студентам можливість будувати спільноту, але й також слугують безпечним місцем, де можна міркувати про те, що вони дізнаються на великій групі.

Існує **три ключові завдання** малої групи в РУСІ:

1. Сприяйте розмові

Наша мета – це *дискусія*. Ваша роль як лідера малої групи – це не бути вчителем. Ви маєте лише *сприяти дискусії*. Намагайтеся, наскільки це можливо, залучати кожного до роздумів та обговорення заняття. Ви також можете висловлювати свою думку, якщо вважаєте, що це доречно, але ваша мета – це дати їм можливість говорити. Це означає, що передусім вашим завданням є ставити запитання, слухати та творчо знаходити спосіб, як залучати людей до дискусії.

2. Сприяйте харчуванню

Тобто попіклуйтеся, щоб у вашій групі було щось поїсти! Це необов'язково має бути щось складне, як-от повноцінний обід (хоча ви можете організувати й це). Але також ви можете забезпечити перекус (печиво, чипси, тістечка тощо). Їжа та напої – це один з найкращих способів, щоб люди почувалися затишно.

3. Сприяйте пунктуальності

У вас має бути час завершення, і завершувати потрібно вчасно. Якщо порушувати розклад людей або ж якщо вони відчуватимуть, що потрапили в пастку до лідера, який абсолютно не звертає уваги на час, то вони більше не прийдуть. Це означає, що ваша роль як лідера

полягає в тому, щоб стежити за часом і завершувати зустріч вчасно.

Ось загальна ідея того, як можна розпланувати зустріч:

- ▶ 5-10 хв. – неформальне спілкування, освоєння, перекус тощо;
- ▶ 5-10 хв. – запитання для початку, прочитання уривка з Писання та молитва;
- ▶ 30-45 хв. – дискусія на основі певних запитань (ми наведемо ці запитання для вашої зручності, однак необов'язково проходити кожне з них);
- ▶ 2 хв. – завершальна молитва.

Уся зустріч не має тривати більш, ніж **півтори години**. Навіть якщо вам здається, що дискусія проходить чудово, вам все одно треба завершити її вчасно. Звільніть людей, щоб вони могли йти, і тоді можете продовжувати дискусію в неформальному спілкуванні.

Порада для лідерів: нижче подано відповіді на більшість запитань. Однак вони передусім призначені для вашої зручності, а не для учасників групи. Необов'язково, щоб ваша група почула правильні відповіді на кожне запитання. Наскільки це можливо, ставте їм супровідні запитання, щоб наштовхнути їх на правильну відповідь, але нічого страшного, якщо вони не збагнуть усього. Знову ж таки, метою зустрічі є саме можливість самостійного розмірковування про текст, а не отримання правильної інформації.

Зміст

Вступ. Що таке Євангеліє?	3		
Заняття 1: Історія рабства	6	Заняття 7: Історія благодаті	23
Вихід 1:1-21		Вихід 11:4-6; 12:1-13	
Заняття 2: Історія надії.	9	Заняття 8: Історія порятунку.	26
Вихід 1:22-2:25		Вихід 14:5-15:1	
Заняття 3: Історія зустрічі	12	Заняття 9: Історія пустелі.	29
Вихід 3:1-10		Вихід 16:1-5, 13-18, 31-35	
Заняття 4: Історія місії.	15	Заняття 10: Історія свободи	32
Вихід 3:10-4:17		Вихід 20:1-21	
Заняття 5: Історія страждання	18	Заняття 11: Історія бунту	35
Вихід 5:1-6:8		Вихід 32:1-35	
Заняття 6: Історія осуду.	21	Заняття 12: Історія Божої присутності	38
Вихід 10:21-29		Вихід 33:1-3, 12-17	

Заняття 1: Історія рабства

Вихід 1:1-21

Запитання для початку: Як вас звати? Звідки ви? Розкажіть про одну цікаву річ, яка трапилася з вами під час канікул.

[Лише для лідера: Суть цього заняття полягає в тому, що коли ми служимо будь-чому іншому, окрім Бога, то ми стаємо поневоленими й нещасними. Наша єдина надія полягає у тому, щоб нас спас хтось інший, і Бог посилає на цю роль когось цілком несподіваного].

Прочитайте уривок. Помоліться.

1. Цього семестру ми розглядатимемо книгу Вихід, сама назва якої пояснює нам, про що в ній ідеться. Це історія виходу ізраїльського народу з єгипетського рабства, буквально історія їхнього спасіння. Чому важливо почути саме ІСТОРІЮ спасіння, а не лише просто СУХІ ФАКТИ з неї?

Багато студентів у дитинстві ходили в церкву або ж вирости у християнській сім'ї, а тому чули багато фактів про Бога. У них є певні богословські знання. І хоча ці факти можуть бути достовірними, чимало студентів, утім, відчують розчарування. Адже просто фактів недостатньо. Часто студенти не відчують вдосталь мотивації для змін, маючи на руках лише факти. Вони не відчують спонуки зсередини, щоб поклонятися Богові, маючи нову мету в житті, за допомогою лише богословських фактів. Їм і вам потрібно зрозуміти всю історію.

Нам потрібно стати частиною цієї історії та пережити її, так би мовити «побачити її у форматі 3D». Нам потрібно «відчути запах диму» і «побачити кров на власні очі».

Саме тому цього семестру ми розглядатимемо книгу Вихід. Вихід – це історія спасіння. Бог міг дати вам лише сухі факти: «Бог спасає людей. Він рятує людей з їхнього рабства. Бог добрий». Усе це правильно і добре. Але Бог не просто подає нам факти, Він розповідає нам історію. І так, книга Вихід подає правдиву історичну хроніку того, що відбувалося з єврейським народом, але що важливіше – ця книга демонструє у надяскравій HD-якості ВАЩУ історію спасіння.

2. Перше слово у книзі Вихід на івриті – це слово «а». Це означає, що книга Вихід – це продовження історії, яка почалася в Бутті. Починати читати історію з книги Вихід — це як взяти другу частину Гаррі Поттера, не читаючи першої. Отож швиденько переглянемо книгу Буття та спробуємо відповісти на такі важливі запитання: а) ким був Йосип? (Буття 35:23-26); б) чому він був у Єгипті? (Буття 37:23-25); в) що сталося з Йосипом, коли він потрапив до Єгипту? (Буття 41:41-43); г) коли сім'я Йосипа зрештою приєднується до нього в Єгипті, що він говорить їм про дію Бога для них? (Буття 50:22-26).

а) Йосип був одним із 12 синів Якова (якого ще називали «Ізраїлем»);

б) Йосипа продали його заздрисні брати та силою вивезли до Єгипту;

в) Йосип отримав владу і досяг успіху в політичній кар'єрі;

г) Бог одного дня виведе єврейський народ з Єгипту та приведе їх до їхньої землі.

3. Зауважте якомога більше деталей про життя єврейського народу, який жив у Єгипті, у віршах 1-7.

Їх там дуже багато! Вони були плідними й швидко розмножувалися. Край був переповнений ними. Вони зростають могутніми та процвітають.

4. Що змінюється у вірші 8? Що робить новий цар і чому? (Вірші 9-14).

Новий цар, який не знає Йосипа, сходить на трон, а тому не відчуває ніякого зобов'язання Єгипту підтримувати дружні відносини з євреями. Він відчуває загрозу через їхню присутність та їхню щораз більшу силу, тому він поневолює їх і змушує виконувати тяжку працю.

5. 14 вірш кострубато написаний на івриті, але його можна буквально перекласти ось так: «І вони огірчували їхнє життя тяжким СЛУЖІННЯМ коло глини та коло цегли, і коло всякого служіння на полі, кожного їхнього служіння, яке їх змушували».

Служити чомусь означає ставитися до цього як до господаря. Ми слухаємося його бажань. Ми утихомирюємо його, коли відчуваємо від нього незадоволення. А також отримуємо покарання від нього, коли підводимо його.

6. Як виглядає «служіння» чомусь іншому, окрім Бога?

Це коли ми ставимося до цієї речі як до свого господаря! Ми живемо для цього. Ми жертвуємо своїм часом, силою та комфортом, щоб отримати цю річ. Вона дорікає нам, коли ми підводимо її.

Бекі Пайперт: «Нашим господом є те, що контролює нас. Людину, яка прагне влади, контролює влада. Людину, яка прагне прийняття, контролює прийняття. Ми ніколи не контролюємо самі себе. Нас контролює господь нашого життя».

7. Книга Вихід починається з зображення людей, які служать чомусь іншому, окрім Бога, і, як наслідок, мають нещасне життя. У цьому і суть. Чи хтось бажає поділитися прикладом зі свого життя, коли ви служили чомусь іншому, окрім Бога, і замість свободи ставали рабом?

Існує незчисленна кількість рабовласників, яких можна собі обрати: праця, політична партія, прийняття, кохання, влада, гроші, їжа, розваги, краса, популярність тощо.

Девід Фостер Уоллес: «Власне, такої речі, як атеїзм, не існує. Не існує такої речі, як непоклоніння нічому. Кожна людина чомусь поклоняється. Єдиний вибір, який у нас є, це чому саме поклонятися. І чудовою причиною обрати поклонятися Богові є те, що фактично все інше нас з'їсть живцем, якщо ми поклонятимемося цій речі. Якщо ми поклонятимемося грошам і матеріальним речам, якщо ми вкладатимемо справжню суть свого життя у це, то нам завжди не вистачатиме. Це правда. Якщо ми поклонятимемося власному тілу, красі та сексуальному бажанню, то завжди почуватимемося гидкими, а коли час і вік візьмуть своє, то ми вбиватимемо себе мільйон разів ще до смерті... Якщо ми поклонятимемося своєму розуму, коли ми хочемо здаватися розумними, то зрештою будемо почуватися дурними, підробкою, неначе нас от-от викриють. І так далі».

ЗАНЯТТЯ 1: ІСТОРІЯ РАБСТВА

НОТАТКИ

8. Героями цієї першої історії є 2 єврейські баби-сповитухи. Що велить їм єгипетський цар (вірші 15-16)? Чому, на вашу думку, він велить їм це?

Цар хоче, що вони убивали новонароджених хлопчиків, оскільки якщо Єгипет дозволить цим хлопчиками вирости, то вони потім можуть становити загрозу. Тому для того, щоб тримати євреїв під контролем, цар має намір забрати силу в майбутнього покоління.

9. Що роблять баби-сповитухи (вірші 17-19)?

Вони не слухаються наказів фараона і також брешуть йому, щоб приховати це. Вони йому кажуть: «Ну так, ви веліли нам убивати цих немовлят одразу після народження, але єврейки розроджуються швидше, ніж ми встигнемо до них прийти!»

10. Що нам відомо про баб-сповитух (у вірші 21 є підказка)? Що це говорить нам про людей, яких Бог обирає, щоб спасти Свій народ?

Передусім баби-сповитухи були жінками. У цій стародавній культурі жінки й так перебували в нерівному становищі порівняно з чоловіками, їх вважали нижчими.

По-друге, культурологи-історики повідомляють, що баби-сповитухи займалися своїм ремеслом через те, що в них самих не було дітей. (У 21 вірші написано, що Бог дає їм сім'ї як нагороду за їхній послух, а тому можна зробити висновок, що до цього в них не було сім'ї). А бути жінкою без дітей або ж бути неплідною в тій культурі було надзвичайною проблемою. У стародавніх культурах жінка, яка не могла народити дітей, вважалася непотрібною, від неї не було ніякої користі.

Ці дві баби-сповитухи вважалися нижчими за чоловіків і навіть нижчим за більшість жінок. Вони були найнижчими з нижчих. Вони були абсолютно слабкими, бідними, безсилими, непотрібними, відкинутими. Але саме їх Бог обирає, щоб спасти Свій народ. Це показує нам, як Бог спасає людей – завжди в найнесподіваніший спосіб.

11. Ізраїль був у рабстві й не міг сам спасти себе, але Бог посилає когось слабкого, бідного та безсилового, щоб спасти його. Як ця історія є своєрідним «трейлером» до історії Ісуса?

Подумайте собі про слабкість, бідність і безсилля Ісуса: Він народився в затурканому селі. Він народився в бідності. Фактично Він був безхатченком протягом усього Свого служіння.

Однак Він живе абсолютно вільним життям. Він досконало служить Богові кожної миті свого життя. І, незважаючи на Свою свободу, Його б'ють як раба. А тоді шмагають як раба. А тоді заковують в кайдани як раба. А тоді розпинають за містом, що було стратою лише для найгірших злочинців і рабів. Якщо Ісус вільний, тоді чому Його смерть така ж, як і в рабів? Ми не можемо звільнити самі себе з рабства, тому Він займає наше місце. На хресті Він вмирає рабською смертю, щоб могли звільнити вас. На хресті Він бере на Себе наш сором, нашу вину, наше покарання за гріх, а тому витягує нас із цього усього. Він визволяє нас. Він дає нам Свою свободу!

12. Як би ви підсумували цей уривок одним лаконічним реченням?

Заняття 2: Історія надії

Вихід 1:22-2:25

Запитання для початку: Як вас звати? Звідки ви? Кетчуп треба тримати в холодильнику чи на полиці?

[Лише для лідера: Основна суть цього уроку полягає в тому, що навіть наше страждання та наш гріх не можуть зупинити Божий план для нашого життя].

Прочитайте сьогоднішній уривок. Помоліться.

1. Які нещастя трапилися в попередньому розділі? Як вірш 1:22 показує нам, що все змінилося з поганого на ще гірше?

Божий народ був поневолений, він перебував під гнітом і стражданням. Але тепер все стало ще гіршим. З вірша 1:22 видно, що фараон велить викидати кожного єврейського хлопчика в річку Ніл і вбивати. Фактично він здійснює геноцид. Якщо це увінчається успіхом, то рано чи пізно єврейський народ зникне.

2. Скільки разів згадується Бог в уривку 1:22-2:22? Божий народ переживає неймовірне страждання, а Бог неначе відсутній. Що ви думаєте про це?

3. Чи здавалось вам, що Бог наче був відсутнім протягом якогось важкого періоду у вашому житті? Чому?

4. Хоча Бог відкрито не згадується у віршах 1:22-2:22, проте Він працює, так би мовити, «за кулісами». Як фараонів план «вилазить йому боком» (2:1-9)?

У віршах 1-2 ми бачимо, що в одного єврейського подружжя народжується хлопчик – Мойсей. І коли Мойсею виповнюється 3 місяці, його мати «слухається» фараона й відправляє сина по річці Ніл у маленькому кошику. Він пливе собі по річці. У 5-му вірші дочка фараона помічає, що по річці пливе немовля, і рятує його. Отож фараон намагається убити євреїв, однак іронія в тому, що хтось із його ж дому рятує Мойсея, який виростає, щоб урятувати євреїв.

Але історія стає ще цікавішою. У 7 вірші сестра Мойсея приходить до фараонової дочки й каже: «Я бачу, що ти знайшла єврейське немовля. Може, я приведу одну єврейську жінку, щоб вона гляділа за ним?» І фараонова дочка у відповідь: «Це геніальна ідея!» Тому сестра Мойсея іде й приводить маму Мойсея, ту саму, яка щойно пустила його по річці. А в 9 вірші фараонова дочка ще й ПЛАТИТЬ їй за це.

Фараон намагався вбити всіх єврейських хлопчиків. Але ось один єврейських хлопчик зростає в розкоші фараонівського маєтку, його виховує рідна мати, якій ще й ПЛАТЯТЬ за це. Фараонів намір вчинити зло «вилазить йому боком» і стає добром.

ЗАНЯТТЯ 2: ІСТОРІЯ НАДІЇ

НОТАТКИ

5. Якби ви знали, що Бог працює навіть протягом вашого страждання, як би це змінило ваше ставлення до страждання?

6. Опишіть моральне падіння Мойсея (вірші 11-15). Чому цей конкретний гріх загрожує майбутньому Ізраїлю?

Мойсей помічає єгиптянина, який б'є єврея, і Мойсей імпульсивно вбиває єгиптянина. А тоді він ховає його тіло, щоб замести сліди. Але фараон, утім, дізнається про це й кладе вину на Мойсея. Через це Мойсей втікає до пустелі.

Мойсей був єдиним, хто насправді міг визволити Ізраїль. У нього був доступ до фараонського двору. У нього була влада й навички. Він був розумним і багатим. Але тепер навіть його власний народ відкидає його. Він втікає до пустелі, його розшукують, і протягом наступних 40 років він живе життям пастуха. Тепер у нього немає влади. Тепер він не здатний нічого зробити.

7. Чи був гріх Мойсея настільки серйозним, щоб зіпсувати Божий план визволення євреїв? Чому?

8. Поміркуйте про те, що відбувається одразу після того, як Мойсей втікає з Єгипту. Як Бог використовує навіть гріх Мойсея, щоб далі продовжувати чинити добро?

Моральне падіння Мойсея відсилає його в пустелю. Він вчиться, як розводити тварин у пустелі протягом наступних 40 років. Бог використовує падіння Мойсея, щоб навчити його, як виживати в пустелі. З цього ми дізнаємося, що Бог не лише використовує людей, які зазнають невдач (а це вже сама собою неймовірно добра новина!), але й те, що Бог використовує наші власні поразки, щоб певним чином використати це на добро.

9. У що важче повірити: а) Бог використовує людей, які зазнають невдач чи б) Бог використовує невдачі людей задля їхнього добра? Чому?

10. Правда чи ні: ваша здатність грішити ніколи не є більшою за Божу здатність прощати? Чому?

11. У що важче повірити: а) Бог працює через наше страждання чи б) Бог працює через наш гріх? Чому?

ЗАНЯТТЯ 2: ІСТОРІЯ НАДІЇ

НОТАТКИ

12. Уривок закінчується віршами 23-25. Євреї стогнуть і взивають до Бога. Це є знаком слабкості чи знаком зрілості? Чому?

Це не є ознакою жалюгідності, це є власне ознакою духовної зрілості. З них потрібно брати приклад: євреї кличуть до Бога за визволенням, і цього треба прагнути й нам. Відчувати потребу та слабкість.

«Ніщо так не вберігає людину від Христа, як добра думка про себе», – Сперджен.

13. Що означає у вірші 25 «і Бог зглянувся»?

У нас є Бог, Який завжди знає, особисто піклується та активно діє, коли ми до Нього вживаємо.

14. Проведіть аналогію між Мойсеєм та Ісусом. Як Мойсей вказує нам на прихід більшого визволителя?

Через багато століть після Мойсея народився інший хлопчик, також серед геноциду. Коли народився Ісус, цар Ірод видав наказ убити всіх немовлят-хлопчиків у Вифлеємі. Як і в часи Мойсея,

Ісуса відкидає власний народ, коли той виростає. І як і Мойсей, Ісус іде в пустелю, правда, не на 40 років, але на 40 днів. І як ми побачимо на прикладі Мойсея, Ісус повертається з пустелі, говорячи про звільнення, визволення та спасіння. Мойсей нам вказує на більшого визволителя.

15. Як би ви підсумували цей уривок одним лаконічним реченням?

Заняття 3: Історія зустрічі

Вихід 3:1-10

Запитання для початку: Як вас звати? Звідки ви? З якими знаменитостями ви зустрічалися в житті?

[Лише для лідера: Суть цього заняття полягає в тому, щоб збагнути, як виглядає справжня зустріч із Богом. Вона виглядає як одночасна зустріч із Божою святістю (та усвідомлення власної потреби у відкупленні) та з Божою любов'ю (та усвідомлення Божого забезпечення відкуплення в Ісусі)].

Прочитайте уривок. Помоліться.

1. Прочитайте вірш 1. Що ми знаємо про історію Мойсея до цієї миті? Як його життя раптово зробило різкий поворот?

Хоча він і був ізраїльтянином, Мойсей виріс у єгипетському палаці, як аристократ. Він отримав освіту та виховувався, як єгипетський вельможа, але... одного дня він втратив самовладання та вбив людину, а тому став утікачем. Він втік у пустелю. З такою невдачею його життя пішло коту під хвіст. Більше жодних вечірок єгипетської знаті. Коли продовжуємо читати цю історію в третьому розділі, то бачимо Мойсея, який скитається пустелею 40 років з відчуттям сорому і жалю. Він мав доглядати за отарою іншого чоловіка. Суть така: його життя раптово різко змінилося, і то зовсім не так, як він собі уявляв.

2. У цьому уривку Мойсей особисто зустрічається з Богом. Чому, на вашу думку, це найменш імовірне місце для Мойсея зустріти Бога?

3. Чому коли люди перетворюють своє життя на хаос, саме воно часто стає місцем зустрічі з Богом?

4. Прочитайте вірші 2-5. Бог велить Мойсею зняти своє взуття, бо він наближається до абсолютної святості. Що означає, що Бог святий?

«Святість» означає «бути відділеним». Бог не схожий ні на кого іншого, бо Він є морально досконалим і прекрасним. Мойсей зустрічається з абсолютною досконалістю та красою.

5. Чому Мойсей ховається в страху у вірші 6?

Бо Мойсей знав, що стоїть перед Богом, що він не лише має відповісти за все перед Ним, але й що він винний. Він НЕсвятий. Мойсей знав, що неможливо наблизитися до цього Бога, не будучи знищеним. Так само як і не можна підійти близько до багаття, не обпікшись.

6. Чи реакція Мойсея здається вам дивною або недоречною? Чому?

7. Можливо, у Мойсея просто був дивний день? Порівняймо його реакцію з тим, як реагували інші люди, які неозброєним оком побачили проблеск Бога. Як реагували ці люди?

а) Йов у Йова 42:5-6

б) Ісая в Ісая 6:5

в) Петро у Луки 5:6-8

г) Іван в Об'явленні 1:17

8. Чи ці реакції відрізняються від того, що можуть очікувати люди сьогодні, шукаючи зустрічі з Богом? Чому?

9. Чому, на вашу думку, люди сьогодні применшують або нехтують Божою святістю?

10. Як Бог виявляє Себе у віршах 6, 15 та 16? Що вас дивує у цьому?

11. Ось що нам відомо про цих трьох чоловіків: Авраам спочатку був ідолопоклонником. Було 2 випадки, коли він віддав свою дружину чужому царю для сексуальних утіх, лише щоб його не убили. Ісаак несправедливо виявляв більше любові до однієї своєї дитини, через що його сім'я розкололася. Він був головою чи не найпроблемнішої сім'ї в Біблії. Яків був злодієм, брехуном та ошуканцем. Чому, на вашу думку, Бог ототожнює Себе з цими жахливими чоловіками?

Бог Біблії готовий ототожнювати Себе з людьми, життя яких далеке від досконалості. «Я є їхнім Богом. Вони є Моїм народом». Бог каже: «Я є Богом залежних від порнографії, Богом студентів, які зловживають алкоголем, які списують на екзаменах, які не ведуть правильне християнське життя, які брешуть своїм батькам, які займаються сексом до шлюбу, які мають порушення харчової поведінки, які ріжуть себе, які ведуть подвійне життя, які є трудоголіками, які є самоправедними».

ЗАНЯТТЯ 3: ІСТОРІЯ ЗУСТРІЧІ

НОТАТКИ

12. Спочатку ми побачили, що цей Бог є Богом палаючої святості. Він абсолютно не терпить гріха чи зла. А тепер бачимо, що Бог любить грішників. То яким Він є? Як Бог може бути ВОДНОЧАС і святим, і люблячим? Як Він може і противитись грішникам, і любити їх?

13. Як хрест вирішує цю дилему?

Бог є настільки святим і настільки не терпить гріха, що Він кладе увесь наш гріх на Ісуса Христа на хресті. Ісуса пожирає палаючий Божий гнів. Гріх повинен бути знищеним, і незважаючи на те, що Він святий, Ісус готовий бути знищеним замість нас. Але чому? Бо Бог є таким люблячим. Він готовий на те, щоб Його Син перетерпів нищівне полум'я Його святості, бо Він любить Своїх людей настільки сильно, що захищає їх від нього.

14. Прочитайте вірші 7-9. Що вони говорять нам про Божу любов?

15. Чому важливо усвідомлювати ВОДНОЧАС і Божу святість, і Божу любов?

16. Як би ви підсумували цей уривок одним лаконічним реченням?

Заняття 4: Історія місії

Вихід 3:10-4:17

Запитання для початку: Як вас звати? Звідки ви? Молоко якої жирності ви купуєте?

(Знежирене, 1%, 2%, незбиране, мигдальне молоко тощо).

[Лише для лідерів: Суть цього заняття полягає в тому, щоб побачити, що Бог з благодаттю запрошує нас взяти участь у Його світовому плані відкуплення. І хоча ми самі часто цього не бажаємо, Він обіцяє бути з нами та давати нам сили на цьому шляху].

Прочитайте уривок. Помоліться.

1. Повторімо перед початком: що ми знаємо про життя Мойсея до цього моменту?

Мойсей виріс у палаці фараона як вельможа. Одного дня він втратив самовладання та вбив єгиптянина, а тому втік у пустелю. У 3 розділі історія продовжується, і ми бачимо, що Мойсей блукає по пустелі протягом 40 років, доглядаючи чужу отару овець. І раптом він особисто зустрічається з Божою присутністю.

2. Прочитайте вірш 3:8. Що Бог говорить про Свої дії? Хто їх здійснює?

Бог говорить: «І Я зійшов, щоб визволити його з єгипетської руки, та щоб вивести його з цього краю до його Краю...». Саме Бог – Той, Хто все це здійснює.

3. Тепер прочитайте вірш 3:10. Що Бог говорить про те, ЯК Він виконає цю рятувальну місію?

Бог наймає Мойсея взяти участь у Божій рятувальній місії. Божа рятувальна місія здійснюється через справжніх людей. Мойсей отримує запрошення бути справжнім представником Божого проекту відкуплення.

4. Так само Бог запрошує і нас взяти участь у Його проекті відкуплення для світу. Як це виглядає на практиці?

Це може виглядати абсолютно по-різному. Виконувати свою працю ретельно. Бути добросовісним громадянином. Любити своїх ближніх через практичну допомогу їм. Допомогти однокурснику з навчанням або підсісти до когось під час обіду, бо ви знаєте, що в нього немає друзів. Молитися за своїх друзів. Або ж виділяти час, щоб заслужити на право розповісти комусь правду в житті. Або поділитися Євангелієм з кимось, хто не є християнином.

5. Перед тим як ми продовжимо, скажіть, якою, на вашу думку, буде реакція Мойсея на це запрошення. Чому ви так вважаєте?

6. Як ми побачимо, Мойсей зовсім не зацікавлений стати частиною того, що Бог робить у світі. Він дає аж п'ять різних виправдань, чому він не повинен бути тим, хто має взятися за це.

ЗАНЯТТЯ 4: ІСТОРІЯ МІСІЇ

НОТАТКИ

Чому, на вашу думку, ми часто не хочемо бути частиною того, що Бог робить у світі?

Ми не хочемо, щоб порушувалися наші плани, наші мрії або ж наше життя. Бути частиною Божої програми відкуплення світу – це ніколи не зручно. Це завжди коштує нам чогось. І завжди є мільйони причин, чому це маємо бути не ми.

7. Назвіть деякі причини, які ми наводимо, щоб не брати участь у Божій місії для світу?

Я не достатньо навчений, це не моє покликання, я надто заклопотаний і не маю часу, я занадто грішний, я не знаю Біблію добре, професійний місіонер буде набагато ефективнішим за мене, мені буде незручно, я почуватимуся ніяково...

8. Погляньмо на кожне з виправдань, які Мойсей хутко наводить. Опишіть своїми словами, що Мойсей фактично каже через кожне із цих виправдань.

1. Перше виправдання знаходимо у 3:11

Я ніхто! Я не навчений для служіння. У мене немає ніякої влади чи авторитету.

2. Друге виправдання у 3:13

Ми навіть не знаємо Твого Імені, Боже! Хто Ти такий взагалі?

3. Третє виправдання у 4:1

Навіть якщо я піду, вони мене не послухають. Ніхто не повірить моїм словам.

4. Четверте виправдання у 4:10

Я не володію красномовством. У мене немає навичок для цього.

5. Останнє виправдання у 4:13

Будь ласка, просто пошли когось іншого! Я не хочу цього.

9. У котрому з цих 5-ти виправдань ви найбільше впізнаєте себе? Чому?

10. Як Господь відповідає на перше виправдання у 3:12?

Господь обіцяє бути з Мойсеєм.

11. Як усвідомлення того, що Господь особисто присутній з вами, може дати вам впевненість брати участь у тому, що Бог здійснює у світі?

12. Як Господь відповідає на четверте виправдання у 4:11-12?

Господь нагадує Мойсею, що саме в Нього вся сила у Всесвіті. Саме Він – Той, Хто створив усі вуста й очі! Він запевняє Мойсея, що дасть йому силу та допоможе йому.

13. Як знання, що Господь особисто допомагає і дає вам силу, може дати вам впевненість брати участь у тому, що Бог здійснює у світі?

14. Незважаючи на той факт, що Мойсей не хотів слухатися Бога, ми знаємо, що зрештою він таки послухався. Чому, на вашу думку, він був готовий слухатися Бога, хоча це ставило його в незручне становище?

15. Як, на вашу думку, ви можете стати готовими слухатися Господа, навіть коли це ставить вас у незручне становище?

Єдиний спосіб бути готовим слухатися Бога, навіть коли це ставитиме вас у незручне становище, – це коли Бог буде важливіший вашій душі, ніж просто зручність і комфорт. Потрібно вважати Бога настільки цінним, щоб Його план був значно важливішим, ніж інші плани у вашому житті. Потрібно знати, що Бог вас любить, прагне, рятує, прощає та дає силу лише благодаттю. Лише тоді Бог стане не просто корисним для нас, але й повним краси. Усвідомлення Євангелія возвеличує реальність Бога в нашому серці вище за наш власний комфорт і плани.

16. Як би ви підсумували цей уривок одним лаконічним реченням?

Заняття 5: Історія страждання

Вихід 5:1-6:8

Запитання для початку: Як вас звати? Звідки ви? Якби ви могли дивитися лише один серіал протягом всього свого життя, який серіал ви б обрали?

[Лише для лідерів: Суть цього заняття полягає в тому, щоб побачити, що послух Богові не усуває наше страждання, а навпаки – може посилити його. Однак, незважаючи на зовнішні обставини, Бог є непохитним у Своєму прагненні врятувати та благословити Своїх людей].

Прочитайте уривок. Помоліться.

1. Короткий опис історії: ізраїльтяни перебувають під важким гнітом єгиптян. Мойсей – це єдиний ізраїльтянин, який може допомогти своєму народові, але все псує і змушений втікати з Єгипту в пустелю. Перебуваючи в пустелі, він зустрічається з Богом, Який велить йому дорікнути фараону. І хоча Мойсей спочатку не бажає слухатися Бога, та що він зрештою робить у 5:1?

Мойсей та Аарон хоробро приходять до фараона та повідомляють, що Господь наполягає, щоб він відпустив ізраїльських людей.

2. Якою є перша реакція фараона у вірші 2? Як Мойсей та Аарон відповідають у вірші 3?

Фараон спочатку реагує на все це просто сарказмом, він висміює Мойсея та Господа: «Хто? Ніколи не чув про Нього», проте Мойсей та Аарон непохитні й знову просять фараона відпустити їхній народ.

3. Прочитайте вірші 5:6-19. Що відбувається з ізраїльтянами через прохання Мойсея до фараона?

Фараон настільки розгнівався через це прохання покинути Єгипет, що він погіршує життя ізраїльтян, караючи їх. Він велить своїм погоничам більше не давати ізраїльтянам матеріалів для виготовлення цегли, але вимагає від них таку саму кількість, тим самим значно збільшуючи обсяг роботи.

4. Прочитайте вірші 20 та 21. Як тепер ізраїльтяни ставляться до Мойсея та Аарона?

А ти такий-сякий...

5. Мойсей зробив те, що звелів Бог (він послуховався Його), але його життя стало гіршим. Що ви про це думаєте? Хіба це справедливо?

6. Якщо вам це здається несправедливим, який результат ви очікуєте від послуху?

Очікування, яке мали ізраїльтяни і яке часто маємо ми, таке: ми очікуємо, що якщо будемо слідувати за Богом і слухатися Його, то Він благословить нас. Бо Він заборгував це нам. Це нам належить. І коли ми думаємо про «благословення», то часто уявляємо виключно

матеріальне благословення: комфорт, успіх, достаток, владу, щастя.

7. Якою є реакція Мойсея на все це у 5:22-23? Що, на вашу думку, він відчуває в цю мить?

«Я не розумію. Я зробив те, що Ти хотів. Ти сказав мені поговорити з фараоном і тоді Ти сказав, що визволиш нас. Я ніяк не второпаю... Чому ти не рятуєш нас? Що це таке?»

8. Ось що дивовижно: Господь сказав Мойсею, що таке трапиться. Прочитайте 3:19 та 4:21. Чому, на вашу думку, Мойсей не почув цих слів?

Можливо, він забув? Можливо, він просто відключився тоді, коли Бог це говорив? Але найочевидніше, що Мойсей вибірково слухав Божі слова. Може, Мойсей так захопився Божими словами про порятунок та визволення, що просто не почув, що Бог сказав, що фараон не послухає і що Ізраїль страждатиме. Він почув лише те, що хотів почути. Решту Божих слів він пропустив повз вуха.

9. Чи ви дивуєтесь або спантеличуєтесь, коли у вашому житті стаються погані речі? Чому?

10. Нехай троє з групи прочитають Івана 16:33, 1 Петра 4:12; 5:9 та 2 Тимофія 3:12. Яка ваша реакція на ці обіцянки?

Івана: у цьому світі ви зазнаєте страждання; 1 Петра: випробування; 2 Тимофія: обіцянка страждання.

Бути християнином і слухатися Бога не означає, що з нашого життя зникнуть страждання чи труднощі. Більше того, послух Богові може посилити їх. Чи є щось, що дивовижним чином підбадьорює нас у цьому? Чому?

Знання, що страждання та труднощі – це нормальні частини життя. Це означає, що негаразди в християнському житті не є якимось ненормальним явищем для християнина.

Наприклад, той факт, що ми належимо Ісусу, не означає, що в нас зникне депресія. Інколи християни «рекламують» Ісуса таким чином. Тому коли депресія не зникає, ми не лише не перестаємо відчувати її тягар, а до цього додається ще й тягар вини та розчарування. «Напевно, я щось не те роблю в християнському житті». Той факт, що ми належимо Ісусу, також не усуває нашого гріха. Наша боротьба з гріхом навіть підсилюється, а не стає легшою як наслідок слідування за Ісусом.

11. Чому, на вашу думку, Бог гарантує, що страждання будуть у нашому житті?

12. Прочитайте 16:2-8 та зверніть увагу, скільки разів Бог відіграє ключову роль у цих реченнях. Що Бог говорить Мойсею?

ЗАНЯТТЯ 5: ІСТОРІЯ СТРАЖДАННЯ

НОТАТКИ

Бог дає Мойсею це дивовижне нагадування, Ким Бог насправді є і що Він зробив у минулому та що пообіцяв зробити в майбутньому. У цьому посланні є надія, обітниця, любов та вірність.

Бог каже: «Я вірний з тобою надовго». Він укорінює їхні обставини в реальність того, ким є Бог і що Він збирається виконати.

13. Як нагадування про те, ким Бог є і що Він зробив, може допомогти нам, коли ми переживаємо якесь страждання в житті?

14. Як практично ми можемо пам'ятати, ким є Господь посеред нашого страждання?

І так, і сяк...

15. Як би ви підсумували цей уривок одним лаконічним реченням?

Заняття 6: Історія осуду

Вихід 10:21-29

Запитання для початку: Як вас звати? Звідки ви? У якому вигляді вам найбільше смакує картопля?

[Лише для лідерів: Суть цього заняття – збагнути, що боги, у яких ми шукаємо захисту та сенсу життя, не можуть нас спасти. Бог Біблії значно могутніший і красивіший за будь-яких богів цього світу].

Прочитайте уривок. Помоліться.

1. Повторімо: які події відбулися до цього моменту в історії?

Єгиптяни жорстоко поневолили ізраїльтян. Бог говорить Мойсею дорікнути фараону («Відпусти мій народ!»). Фараон ще більше посилює гніт і рабство євреїв. Мойсей та ізраїльтяни розбиті й засмучені.

2. Сьогодні ми коротко переглянемо інформацію про відомих десять кар (адже всі вони займають аж шість розділів у книзі Вихід!). Що таке «кара»? (Підказка: вірші 7:4 та 12:12).

Кара у цьому значенні – це видимі дії Божого осуду над Єгиптом і над єгипетськими богами.

3. Що ви думаєте про той факт, що Бог є Богом осуду? Що в такому твердженні важко зрозуміти? Що утішає в цьому твердженні?

4. Чому, на вашу думку, Бог посилає усі ці кари на Єгипет?

5. Погляньмо на невеликий приклад кар. Прочитайте історію першої кари (7:14-21). Що відбувається?

Бог перетворює води річки Ніл на кров.

6. Важливо пам'ятати, що річка Ніл для єгиптян дуже важлива. Це було для них основне джерело життя. Вони склали про цю річку пісні. У своєму пантеоні вони мали щонайменше трьох різних богів, які були присвячені захисту Нілу. Яке, на вашу думку, послання доносить Бог?

Бог буквально перетворює їхніх річкових богів у криваве місиво. Послання чітке: ваші боги не можуть встояти проти суверенної сили єдиного правдивого Бога.

7. Прочитайте розповідь про п'яту кару (9:1-7). Що відбувається?

Гине вся худоба.

8. Єгиптяни поклонялися богині любові, краси та радості Хатхор, яка була представлена у вигляді корови. Яке, на вашу думку, послання доносить Бог?

Послання те саме: ваші боги не можуть встояти проти суверенної сили єдиного правдивого Бога.

ЗАНЯТТЯ 6: ІСТОРІЯ ОСУДУ

НОТАТКИ

9. Прочитайте розповідь про дев'яту кару (10:21-23). Що відбувається?

Єгипет огортає темрява.

10. Єгиптяни також поклонялися богові сонця – Ра. Яке, на вашу думку, послання доносить Бог?

Знову ж – ваші боги не можуть встояти проти суверенної сили єдиного правдивого Бога.

11. Знову й знову Бог говорить єгиптянам: ваші боги не можуть спасти вас. На вашу думку, Бог жорстокий чи милосердний у цьому? Чому?

12. «Божок» – це щось, чому ми присвячуємо себе, щоб отримувати життя. Наведіть приклади «богів», які популярні у вашому студентському оточенні.

Популярність, здобутки, розваги, задоволення, визнання, впливовість, спортивна статура, багатство, розум тощо.

13. Яким «богам» присвячуєтесь особисто ви?

14. Як і єгипетські боги, так і наші боги є слабкими. Як вони підводять нас?

15. Бог говорить знову й знову, чому Він посилає ці кари. Нехай різні люди прочитають такі вірші: 7:5, 17; 8:10, 22; 9:14, 16; 10:2. Яка основна мета цих кар?

Щоб єгиптяни пізнали, що справжнім Богом є ЯХВЕ – і ніхто інший.

16. Чому Бог Біблії є кращим і прекраснішим за будь-яких інших богів?

Він могутніший. Через любов до нас Ісус стоїть між нами та Божим осудом як наш Захисник. Божий осуд, якого заслуговує наше ідолопоклонство, сходиться на Нього.

17. Як би ви підсумували цей уривок одним лаконічним реченням?

Заняття 7: Історія благодаті

Вихід 11:4-6; 12:1-13

Запитання для початку: Як вас звати? Звідки ви? Хто б виграв у смертельній битві: Дора-мандрівниця чи тигр із «Вінні-Пуха»? Чому?

[Лише для лідерів: Суть цього заняття – збагнути, що кожна людина винна перед Богом, а тому заслуговує на осуд. Але через Божу неймовірну благодать Він забезпечує Того, Хто займе це місце замість нас. Господь Ісус – наш досконалий і непорочний Агнець, кров'ю Якого ми можемо спастися].

Прочитайте уривок. Помоліться.

1. Повторімо: які події відбулися до цього моменту в історії?

Єгиптяни жорстоко поневолили ізраїльтян. Бог говорить Мойсею дорікнути фараону («Відпусти мій народ!»). Фараон ще більше посилює гніт і рабство євреїв. Тож Бог починає насилати потужний осуд проти Єгипту та проти єгипетських богів у вигляді десяти руйнівних кар.

2. Сьогодні ми детально розглянемо останню кару. Прочитайте вірші 11:4-6 та перекажіть їх своїми словами.

Бог пройдеться Єгиптом опівночі та вб'є первістка кожної живої душі.

3. Як ця кара стосується всіх? (Див. також 12:29-30).

У цій карі немає улюбленців: вона торкнеться багатих (сина фараона), бідних (сина рабині), навіть тварин. І ця кара також загрожує ізраїльтянам. Вона не омине нікого.

4. Це звучить дуже жахливо й суворо. Чому, на вашу думку, Бог зробив це?

5. У біблійному та культурному контексті первісток був представником усієї сім'ї. Тому коли Бог вимагає життя первістка, то тим самим засуджує всю сім'ю. Що ми дізнаємося з історії, де Бог вимагає життя кожної живої душі?

Суть очевидна – усі винні. Навіть ізраїльтяни заслуговують на таку саму долю, що й їхні гнобителі. Ніхто, абсолютно ніхто не може постати невинним перед Богом. Кожний має відповісти перед Ним за своє життя, і Біблія говорить, що єдиний вирок від Бога – це «винний». А тому ми всі заслуговуємо на осуд.

6. Яким чином ця історія не в'яжеться з ідеєю, що релігійні ізраїльтяни – це добрі герої, а язичники-єгиптяни – злі? Чому нам так часто хочеться вважати, що ми, релігійні люди, які вірять у Біблію, є кращими за нерелігійних людей?

ЗАНЯТТЯ 7: ІСТОРІЯ БЛАГОДАТІ

НОТАТКИ

7. Що ця історія має породити в серцях релігійних людей?

Ця історія покликана породити глибоку смиренність у серцях релігійних людей. Вона яскраво показує, що релігійні люди не стоять вище в моральному плані, ніж нерелігійні. Як ізраїльтяни, так і єгиптяни цілковито потребують милосердя.

8. Погляньте на вірші 12:1-5. Розкажіть детально, яке саме ягня мали взяти ізраїльтяни за велінням Бога. Наскільки цінним воно мало бути для єврейської сім'ї?

Це мало бути ягня чоловічої статі без жодної вади. Це означає, що Бог хоче, аби вони знайшли досконале, непорочне ягня чоловічої статі. Це найкраща річ, яку вони могли собі дозволити.

9. Бог велить зробити три речі з цим ягням у 12:6-8. Які саме?

Убити ягня, кров'ю помазати одвірки дверей і з'їсти його.

10. Чому Бог хоче, щоб ізраїльтяни так вчинили? (Погляньте на вірші 12:12-13). Що символізує кров ягняти?

Коли Бог побачить кров ягняти, Його осуд омине той дім. Це означає, що кров ягняти символізувала смерть, на яку заслужили ізраїльтяни. Бог забезпечує непорочну кров досконалого ягняти, яка візьметься замість єврейського первістка.

11. Божий осуд – це незупинна сила, яка проноситься Єгиптом, як гарячий ніж крізь масло, убиваючи все. І єдиний спосіб зупинити її – це кров милого і пухнастого ягняти!? Як таке може бути?

Ми бачимо, що Бог неймовірно благодатний. Він міг сказати: «Я буду судити кожную людину за її гріх, незважаючи ні на що». І тоді вся людська раса було б знищена з лиця землі. Але Бог дозволяє, щоб було щось, яке це може замінити. Коли Божий осуд зійде на дім у Єгипті й побачить на ньому кров ягняти, то, за словами Бога, осуд уже прийшов на цей дім. Якщо ягня буде заколото, то дім у безпеці, бо Бог справедливий. Було б несправедливо стягувати два покарання за один гріх.

12. Ягня – це дуже слабкий спаситель порівняно з неосяжною загрозою Божого осуду. Як, на вашу думку, почувалися ізраїльтяни, коли вони отримали цю вказівку довірити своє життя мертвому ягнятю?

13. У Новому Заповіті Ісус є верховним втіленням цього пасхального ягняти. Нехай різні люди прочитають такі вірші: Івана 1:29, 1 Коринтян 5:17, 1 Петра 1:18-19 та Івана 19:36 (порівняйте з Виходом 12:46). Розкажіть, у чому схожість між пасхальним ягням та Ісусом.

Пасха – це як трейлер до фільму, який готує до історії про Ісуса. Ісус є справжнім пасхальним Агнцем, на якого вказують усі пасхальні ягнята. Він є непорочним, досконалим Агнцем, якого вбили на хресті замість нас. І коли ми знаходимо прихисток у крові справжнього Агня, то Божий осуд оминає нас, незважаючи на те, що ми заслужили на нього. Бог не покарає нас за наші гріхи, бо Він карає Ісуса замість нас.

14. Як ця історія яскраво показує, що таке віра в Ісуса? Як ця історія скеровує нас у правильному напрямку, коли ми відчуваємося невпевнено в духовному плані?

Вірити в Ісуса означає знайти прихисток, надію та безпеку в крові Агнця. Пасхальна історія говорить нам, що нашою єдиною надією є кров Агнця. Надією не можуть бути наші моральні вчинки. Більше того, ця історія розповідає нам, що саме через наші моральні вчинки і мав померти Агнець. Декому з нас варто перестати зосереджуватись на нашій вірі. Перестаньте перейматися її щирістю. Перестаньте оцінювати свій духовний стан перед Богом на основі емоційності прославлення. Перестаньте черпати свою впевненість від частоти ваших молитов чи відвідування служінь. Перестаньте черпати впевненість, порівнюючи свої моральні вчинки з іншими. Перестаньте звертати увагу на те, що ви «займаєтесь служінням», що ви «служите людям» і що «ведете малі групи». Ця історія спонукає нас перестати дивитися на себе! І поглянути на кров Агнця. Якщо ви є християнином, то кров Агнця – це єдине, що вберігає вас від осуду, на який ви заслужили. І цю заміну Бог забезпечує цілковито Своєю благодаттю. І це наша єдина надія, наше єдине джерело впевненості. «Христос є скелею людства, весь інший ґрунт – трясовина».

15. Як би ви підсумували цей уривок одним лаконічним реченням?

Заняття 8: Історія порятунку

Вихід 14:5-15:1

Запитання для початку: Як вас звати? Звідки ви? Якби ви могли мати безкінечні запаси будь-якої рідини, яка б виходила з кожного пальця на вашій правій руці, які п'ять рідин ви б обрали?

[Лише для лідерів: Суть цього заняття – збагнути, що спасіння на 100% залежить від Господа. Він Той, Хто здійснює спасіння, а ми ті, хто потребує спасіння].

Прочитайте уривок. Помоліться.

1. Повторімо: які події відбулися до цього моменту в історії?

Ізраїль уже чотириста років перебуває в рабстві. Фараон знову й знову противиться, але Бог ударив єгиптян десятьма карами, і зрештою фараон відпускає ізраїльтян. І тепер народ вийшов, Єгипет уже позаду них. Вони вільні від рабства.

2. Ізраїльтяни нарешті звільнені з Єгипту після 400 років рабства! Де Бог велить ізраїльтянам розбити табір (прочитайте 14:1-2)? Чому це не дуже розумно або стратегічно з військової точки зору?

Бог звелів їм розбити табір біля моря. Це не дуже розумно чи стратегічно з військової точки зору, тому що так ізраїльський народ опиняється в глухому куті. У них немає варіантів відступу. Вони буквально в безвиході, без жодних варіантів для втечі. Вони цілком у безпомічному становищі.

3. Погляньте на вірші 14:5-7. У фараона настає прозріння. Як? Що він робить?

Коли Ізраїль вийшов, фараон усвідомлює, що він щойно втратив усю робочу силу. Тому він посилає армію з шестисот колісниць за Ізраїлем. Фараон не зацікавлений, щоби знову захопити Ізраїль. Він хоче повністю й остаточно знищити його. Він готовий вбити кожного з них.

4. Що це говорить нам про бажання наших старих рабовласників (речей, які намагаються контролювати нас)? Які старі рабовласники все ще намагаються захопити ваше життя?

Навіть якщо Господь вас звільнив, старі рабовласники все ще повернуться й хотітимуть захопити ваше життя.

5. Що говорять ізраїльтяни, коли вони бачать на горизонті єгиптян? Погляньте на вірші 12:11-12.

Вони говорять: «Мойсею, коли ти прийшов і сказав нам, що виведеш нас із Єгипту, ми сказали тобі: "Ні! Ми краще залишимося тут. Тут краще"». Ізраїльтяни переписують історію, вони вважають, що було б краще залишатися в Єгипті рабами, аніж бути вільними.

6. Ізраїльський народ було звільнено з Єгипту, але при перших труднощах євреї захотіли повернутися назад і бути рабами. Що це говорить нам про людське серце?

7. Чи можливо об'єктивно бути вільним від рабства, але суб'єктивно все ще жити як раб? Іншими словами, Ізраїль вийшов з Єгипту, але Єгипет не вийшов з Ізраїлю. Чи знайоме це вам? Як пояснити такий парадокс?

8. Коли фараон приходить до ізраїльтян з великою армією, то ізраїльський народ опиняється в безвихідній ситуації. Він у пастці між армією, яка дихає у плечі, і непрохідним морем попереду. Чому, на вашу думку, Бог влаштував ситуацію, в якій поразка – це єдиний ізраїльський вибір?

Бог ставить Ізраїль в безвихідну ситуацію, щоб вони зарубали собі на носі таке: вашу проблему неможливо вирішити людськими зусиллями. Ви не можете спасти самих себе. Це під силу лише Господу, а тому Господь отримає 100% слави за це.

9. Що Мойсей говорить ізраїльтянам, щоб утішити їх у 14:13-14? Які вказівки вони отримують?

Мойсей ще раз запевняє їх, що Господь буде воювати за них. Саме тому їм треба лише вмотитися, спостерігати й мовчати. Не робити нічого. Просто спостерігати, що Він зробить.

10. Як, на вашу думку, почувалися ізраїльтяни, коли їм сказали «не робити нічого», бо Господь зробить усе Сам? Що з цього втішає? Що тут важкого?

11. Будь-яка інша релігія вбачає спасіння як щось, що ТИ маєш зробити. Як це неминуче дає нам невпевненість? Як це неминуче породжує в нас гордість?

Будь-яка інша релігія говорить: «Продовжуй працювати. Продовжуй бути добрим. Продовжуй працювати над своєю духовністю. І можливо, у кінці свого життя в тебе буде достатньо добре резюме». Але це неминуче породжує небезпеку всередині нас, адже як нам знати, чи ми робимо достатньо? Як нам знати, чи ми достатньо добрі та чи змінюємося достатньо швидко?

Але це також неминуче створює гордість у нас, коли ми починаємо черпати свою впевненість зі своїх духовних вчинків. Замість того щоб викорінювати та знищувати свою гордість (а вона небезпечна й отруйна для нас), наша духовність, власне, живить її.

12. Прочитайте історію їхнього порятунку в 14:19-31. Зверніть увагу на мову: що зробив Господь? Що зробили ізраїльтяни?

Господь робить усе – Він затримує фараонове військо, Він відкриває стежку суходолу в морі, Він замикає море й топить у ньому всю армію. Ізраїльтяни не зробили нічого, просто йшли вперед!

13. Чому було би дивно, якби ізраїльтяни, перейшовши на інший берег моря, почали вихвалитися, які вони чудові та сильні?

Бо вони не зробили АНІЧОГІСІНЬКО!

НОТАТКИ

14. Так само чому було би дивно, якби християни були гордими?

Бо християни нічого не зробили для свого спасіння. Немає логіки в тому, щоб християни гордилися та зверхньо дивилися на людей, які не є християнами. Така поведінка означає, що християнин вірить, що він розумніший, смиренніший, духовніший, може, навіть лише трішечки, але чистіший за інших. Однак Євангеліє говорить нам, що ми не зробили нічого! Бог зробив усе. Це усуває будь-яке підґрунтя для хвальби, гордості та самоправедності.

15. Спасіння – це те, що робить Господь для нас, що ми ніколи не могли би зробити самі. Чому тоді хрест є центром християнського спасіння?

Бо хрест говорить нам: «Ти не можеш спасти себе. Хтось інший мав прийти і спасти тебе. Єдиний спосіб спасти тебе – це померти замість тебе. Цього неможливо заслужити. До цього неможливо ніяк докластися. Нерозумно навіть намагатися. Просто треба бути непорушним. Не робити нічого. Спостерігати. І отримати його».

16. Як би ви підсумували цей уривок одним лаконічним реченням?

Заняття 9: Історія пустелі
Вихід 16:1-5, 13-18, 31-35

Запитання для початку: Як вас звати? Звідки ви? Як ви вимовляєте слово «gif»? Який правильний наголос у словах «чорнослив», «спина»?

[Лише для лідерів: Суть цього заняття – збагнути, що Той Самий Бог, Який посилає нас у пустелю, також підтримує нас у пустелі. Так, Бог посилає нас пережити біль пустелі, щоб освятити нас. Але Він також підтримує та опікується там нами].

Прочитайте уривок. Помоліться.

1. Повторімо: які події відбулися до цього моменту в історії?

Ізраїль уже чотириста років перебуває в рабстві. Бог ударяє єгиптян десятьма карами, і зрештою фараон відпускає ізраїльтян. Однак фараон змінює свою думку й женеться за ізраїльтянами, бачить, як вони дивовижним чином проходять через Червоне море, а його військо пожирають могутні хвилі. Прошло два місяці, і ось...

2. У віршах 16:1-2 бачимо, що Господь привів ізраїльтян у пустелю. Опишіть, яким могло бути навколишнє середовище.

Це неродюча близькосхідна пустеля. Там сухо й неймовірно спекотно. Немає ні їжі, ні води, а також доступних місць, де можна знайти їжу та воду. Це пересічена місцевість із кам'янистими ґрунтами.

3. Як би ви почувалися, якби Бог визволив вас із рабства, щоб привести до цієї пустки?

4. Що ізраїльтяни говорять у вірші 16:3? Що, на вашу думку, вони відчували, коли говорили це?

5. Що тепер ізраїльтяни думають про своє перебування в Єгипті? Що вони забули про Єгипет?

Вони марять про своє перебування в Єгипті! Вони згадують лише добрі сторони свого перебування там. Вони повністю забули про те, що вони були рабами, що єгиптяни вбивали їхніх дітей і що над ними знущалися, що вони були нещасними й перебували під гнітом.

6. Якими чином ви почувалися так, як Ізраїль, бажаючи повернутися до чогось, що насправді лише спричиняє вам біль? Прагнучи того, від чого ви були спасеними?

7. Чому повернутися до свого гріха здається таким привабливим, коли ми перебуваємо в «пустелі»?

ЗАНЯТТЯ 9: ІСТОРІЯ ПУСТЕЛІ

НОТАТКИ

8. Тут ми чітко бачимо, що Ізраїль вийшов з Єгипту, але Єгипет не вийшов з Ізраїлю. Тоді чому, на вашу думку, Господь привів їх у пустелю?

Господь приводить Ізраїль у пустелю здебільшого для того, щоб вивести з них рабство. Бог часто приводить нас у страждання пустелі, труднощі пустелі, щоб ми досягнули й повністю прищепили собі свою свободу. Він забирає від нас певні речі, щоб ми навернулися до Бога по-новому та пережили набагато тісніший зв'язок з Ним і глибше задоволення лише в Ньому. Божий намір стосовно нас у пустелі полягає в тому, щоб ми згадали, що Бог – це все, що нам потрібно, коли Бог – це все, що у нас є.

Це як у пісні Джона Ньютона: «Просив я Господа, щоб Він мене зростив». Він просить Господа, що Він зростив його у вірі, любові та у всякій благодаті, щоб знати Боже спасіння більше й шукати Його лиця ревніше. Але він отримує відчуття засудження, болю та страждання. Або ж іншими словами – пустелю! Бог пояснює йому причину наприкінці гімну: «Усі випробування Я даю, щоби ЗВІЛЬНИТИ ТЕБЕ від себе самого та від гордості й щоб зруйнувати підступи земних утіх, щоб ти шукав усе в Мені».

9. Якщо труднощі пустелі – це задум Бога, щоб звільнити нас від нашого рабства, від наших старих рабовласників, то як це допомагає нам пояснити наше страждання?

Це допомагає нам побачити, що пустеля (важкий семестр, багато роботи, болюча розлука тощо) – це НЕ спроба Бога завдати нам болю, зіпсувати наші плани чи зробити нещасним наше життя. Пустелю можна пояснити як Його благодать, Його любов, Його «операцію» над нами. Так, це болить, але Він викорінює нашу любов до інших рабовласників. Він прагне звільнити нас. Пустелю можна пояснити як подарунок Його доброти. Як сказав Джон Ньютон: «Він посилає лише те, що потрібно, а що не дає, – те непотрібно».

10. Прочитайте вірші 5, 13-18. Як Господь відповідає ізраїльтянам одразу після їхньої скарги на Нього?

Він посилає їм дивовижний хлібний дощ із неба. Він піклується про них під час їхнього голоду. Замість того щоб дати їм прочухана, Він дає їм благодать. Бог переймається їхнім життям навіть у момент їхнього непослуху.

11. Чому, на вашу думку, Господь хоче, щоб вони збирали їжу лише на один день? Що було з манною, коли вони зібрали її більше й намагалися зберігати?

Якщо вони збирали забагато і намагалися накопичувати їжу, то в хлібі заводилися черв'яки, і він ставав непридатним до споживання. Причина, чому Бог хотів, аби вони збирали їжу лише на один день, полягала в тому, щоб вони навчилися довіряти Божій опіці кожного дня. Саме тому Ісус навчає нас молитися: «Хліб наш насущний дай нам сьогодні». Наш природний інстинкт – це довіряти собі, нашим планам і власній опіці над собою. Якщо ми будемо заощаджувати й не витрачати гроші, тоді, віримо ми, ми будемо в безпеці та щасті. Але так ми довіряємо своїм планам, своїй опіці та своїм зусиллям. Бог хоче, щоб ми навчилися довіряти ЙОМУ.

12. Що криється за нашою недовірою до Бога? Чому, на вашу думку, так важко довіряти Йому?

Глибоко в душі ми все ще віримо в брехню, яку змій сказав Адаму та Єві в саду, що Господь не є добрим і що Він не піклується про нас. Ми віримо, що Він не хоче найкращого для нас. І коли нас спіткають труднощі (пустеля), то це лише підтверджує наше вроджене упередження проти Бога.

13. Тисячі років після того Ісус сказав, що Він є справжнім хлібом життя, який сходить з небес (див. Івана 6:31-51). Яким чином Ісус є схожим на манну в пустелі?

Як манна, так і Ісус приходять з небес на землю. Це Божя відповідь на наш непослух. Обоє даються (і ламаються), щоб дати нам життя. Ісус говорить, що манна була лише «закускою», передчуттям чогось більшого. У кінці дня манна все ще залишила їх голодними. Але Ісус каже: «Я справжній хліб. Хто їстиме Мене, той більше не буде голодний ніколи».

14. Яким чином ви щоденно можете «споживати» Ісуса?

15. Як би ви підсумували цей уривок одним лаконічним реченням?

Заняття 10: Історія свободи

Вихід 20:1-21

Запитання для початку: Як вас звати? Звідки ви? Якби ви могли стати будь-яким супергероєм, якого персонажа ви б обрали?

[Лише для лідерів: Суть цього заняття – побачити різні цілі Закону: він виявляє нам нашу потребу в благодаті, він приводить нас до Ісуса, щоб отримати благодать, і він показує нам спосіб, як ми можемо догоджати нашому Відкупителю].

Прочитайте уривок. Помоліться.

1. Повторімо: які події відбулися до цього моменту в історії?

Ізраїль був чотириста років у єгипетському рабстві. Бог дивовижним чином визволяє ізраїльтян з рабства і приводить їх до пустелі, де вони блукають протягом сорока років.

2. Це та мить, коли Бог дає Своєму народові десять заповідей – Закон! Якою є ваша перша реакція на те, що Бог дає вам певні закони, яких треба дотримуватися в житті? Чи звучить це як обмеження вашої свободи?

3. Що ви думаєте про батьків, які дозволяють дітям робити все, що їм заманеться? Чи це добре виховання? Чому?

Якщо я ніколи не кажу своїм дітям «ні», то може на перший погляд здатися, що я чудовий батько. «Так, золотце, роби, що хочеш. Не буду забороняти тобі нічого». Але це було б неймовірним виявом нелюбові з мого боку. Бо якби все було відповідно до забаганок моїх дітей, то вони б їли шоколадки на сніданок, били своїх друзів, не поважали нікого, сиділи б увесь час на дивані у своїх телефонах, а лягали спати в 3 ночі після того, як рознесуть дім. Іншими словами, вони б перетворилися на монстрів. Дозволити дітям вирости монстрами вже не є добрим вихованням.

4. То що це говорить про батьківське серце, коли вони кажуть дитині «ні» або ж встановлюють певні обмеження для своєї дитини?

У найпоблажливішому поясненні якщо батьки встановлюють певні обмеження для дитини, то вони необов'язково є суворими й поганими. Це фактично показує нам, що вони люблять свою дитину. Вони хочуть захистити її від знищення свого життя.

5. Отже, коли Бог дає десять заповідей, що це показує нам про Його серце?

Це показує нам, що в Нього любляче серце. Це показує нам, що Бог любить нас так сильно, що захищає від шкоди самим собі та одне одному. Саме тому ми неодноразово читаємо слова в Старому Заповіті, що Бог хоче, аби ми виконували Його заповіді, щоб «було добре тобі» (див. Повторення Закону 4:40; 5:16, 33; 6:3, 18; 12:25, 28; 19:13; 22:7; Єремії 7:23; 38:20; 40:9).

6. Прочитайте десять заповідей. Котра з них найбільше кидається вам в очі? Чому?

7. Перш ніж ізраїльтяни почули Закон, вони у 19:8 говорять: «Усе, що Господь говорив, зробимо!». Але якою є їхня реакція, коли вони почули Закон? (20:18-21).

Вони налякані, сковані страхом, відходять. Вони просять, щоб Бог перестав говорити до них і щоб Він говорив до них через Мойсея.

8. Чому, на вашу думку, у них саме така реакція? Що це виявляє нам про Божі вимоги до нас?

Вони починають усвідомлювати, що їхні слова («Усе, що Господь говорив, зробимо!») неможливо виконати. Коли вони почули Закон, коли побачили, що від них вимагається абсолютна святість і досконалість, то усвідомили, що вони приречені.

9. Одна з основних цілей Закону – показати нам, якими несвятими ми є. Як він це робить?

Коли ми пробуємо виконувати й дотримуватися Закону, то швидко усвідомлюємо (принаймні ТРЕБА усвідомити), що ми не здатні дотримуватися його. Десять заповідей частково мають бути своєрідним велетенським дзеркалом, яке виявить, наскільки жажливими ми є. Закон показує нам, що з нами не так. Він показує нам речі про нас самих, яких ми ніколи не знали. Він показує нам те, що ми недобрі люди та що навіть наших найбільших зусиль недостатньо, щоб виправити це. Він показує нам, що ми не такі хороші, як собі думали.

10. У Посланні до галатів 3:24 написано: «Тому то Закон виховником був до Христа, щоб нам виправдатися вірою». Ще одна функція Закону – це привести нас до Христа. Як він це робить і чому?

Коли Закон виявляє нам потребу в благодаті, то бере за руку й приводить до Ісуса, щоб ми знайшли те, що нам потрібно. Коли ми зазираємо в дзеркало Закону, то він критикує, засуджує і приводить нас до відчаю. Тепер ми бачимо себе брехунами, сексуально аморальними, залежними, гордими, боягузами, нахабними, такими, які просто не можуть зупинитися, щоб не робити зло, які не можуть змінити себе. Це нищить нас, аж доки ми не перестанемо надіятися на себе. Аж доки ми нарешті не усвідомимо: «Я не можу нічого вдіяти». Що навіть наші найкращі зусилля запламовані, бо ми самі намагаємося виправити нашу проблему і ми є тією проблемою.

Отже, як тоді Ісус може нам допомогти? Коли Ісус прийшов на землю, Він досконало виконав кожну заповідь. Він завжди, у будь-який спосіб досконало дотримав увесь Божий Закон. Він прожив життя досконалого виконавця Закону ЗАМІСТЬ НАС. А тоді на хресті смерть, якої боялися ізраїльтяни, зійшла на нього. Він помирає як порушник Закону під прокляттям Бога ЗАМІСТЬ НАС. Тепер Ісус є нашим посередником, бо бере на Себе покарання за наше порушення Закону й дає нам Свої здобутки виконання Закону.

ЗАНЯТТЯ 10: ІСТОРІЯ СВОБОДИ

НОТАТКИ

11. Коли ви відчуваєте вину через якийсь поганий вчинок, якою є ваша перша реакція? Як би виглядало, якщо б ваша вина «вела вас до Ісуса»?

12. Що Бог каже ізраїльтянам у 20:1-2 перед тим, як дає їм десять заповідей? Чому це важливо?

Бог нагадує їм, що Він уже їх спас. Цей порядок дуже важливий: Він спасає їх, а ТОДІ дає їм Закон. Книга Вихід не починається словами: «Якщо ви слухатиметеся Мого Закону, то Я спасу вас». Натомість Він спасає їх благодаттю, а тоді дає їм Закон.

Алек Мотье, дослідник Старого Заповіту, говорить про це так: «Людям було дано Закон не для того, щоб вони могли стати відкупленими, а радше вони вже були відкупленими, а тому їм було дано Закон. Божий Закон – це спосіб життя, який Він дає тим, кого спас, а тому послух Закону – це прояв любові та вдячності Богові Відкупителю».

13. Порівняйте такі два твердження: «Я виконую заповіді, щоб спастися» і «Я виконую заповіді, бо я спасений». Як відрізнятиметься життя залежно від того, у котрі з цих тверджень ми віритимемо?

«Я слухаюся, щоб спастися» – мотивацією до послуху є або страх, або гордість. Ми постійно невпевнені (звідки я знаю, що я слухаюся достатньо?), у нас немає впевненості в спасінні, а тому й справжньої впевненості у Божій любові до нас. Нас кидає від однієї крайності самоправедності (я достатньо добрий!) до іншої – самобичування (я недостойний!).

«Я слухаюся, бо я спасений» – мотивацією до послуху є вдячність та прославлення, бо ми в безпеці Ісусового послуху, який Він виконав за нас. У нас є впевненість у спасінні, а тому глибока впевненість у Божій любові до нас. Ми вільні від того, щоб завжди вважати себе стандартом добра, і можемо ходити в справжньому смиренні.

14. Як би виглядав послух у відповідь на Божу благодать у вашому житті?

15. Як би ви підсумували цей уривок одним лаконічним реченням?

Заняття 11: Історія бунту

Вихід 32:1-35

Запитання для початку: Як вас звати? Звідки ви? Якби ви могли осідлати будь-яку тварину для битви, яку б ви обрали й чому?

[Лише для лідерів: Мета цього заняття – збагнути, що суть людського гріха – це ставити себе на місце Бога, а суть спасіння – це коли Бог ставить Себе на місце людей].

Прочитайте уривок. Помоліться.

1. Повторімо: які події відбулися до цього моменту в історії?

Ізраїль перебував у єгипетському рабстві протягом чотирьохсот років, і Бог визволив їх. Він привів їх до пустелі й піклувався про них їжею та водою протягом їхніх мандрів. Він привів їх до підніжжя гори Синай. Минулого разу ми говорили, що там Бог дав їм десять заповідей. І Мойсей знову йде на гору, щоб отримати вказівки від Бога, щоб збудувати «скинію». (Про неї більше – наступного тижня).

2. Ізраїльтяни чекають на сходження Мойсея з гори ось уже сорок днів (див. 24:18) з Божим посланням стосовно того, куди їм іти далі. Що, на вашу думку, ізраїльтяни відчували й думали, чекаючи цих сорок днів?

3. Прочитайте 32:1. Що ізраїльтяни просять зробити Аарона? Чому, на вашу думку, вони просили саме це?

Вони чекали сорок днів на звістку від Бога і стали нетерплячими. Їм набридло чекати. Бог не діє згідно з їхнім розкладом чи сценарієм. Тому вони взяли контроль над власним життям у свої руки. Вони просять, щоб Аарон зробив їм богів, які б ішли перед ними в пустелі, щось, що вони могли б бачити й відчувати, будь-що, що би фізично втілювало Божу присутність у світлі відсутності Мойсея та Бога.

4. Після того як Аарон робить цього золотого тельця, що про нього думають ізраїльтяни? (див. 32:4-5) Як вони до нього ставляться (див. 32:6)?

Аарон оголошує: «Оце твої боги, Ізраїлю, що вивели тебе з єгипетського краю!» Аарон не намагається замінити Бога Біблії на поклоніння якомусь язичницькому божку (зверніть увагу, що він використовує слово «Господь» у п'ятому вірші, тобто ЯХВЕ на івриті). Він намагається поклонятися Богові Біблії через створений образ.

І це саме те, що роблять люди, вони поклоняються Богові, неначе Він є золотим тельцем. У шостому вірші бачимо, що вони складають йому жертви цілопалення та мирну жертву, тобто такі жертви, які вони приносили Господу до підніжжя гори Синай (див. 24:5).

5. У віршах 21 та 30 Мойсей називає це «великим гріхом». Чому, на вашу думку, все це було настільки серйозно? Чи адвокат диявола міг би сказати: «Зрештою, вони ж поклонялися Господу, чи не так?»?

Вони зухвало порушують одну з десяти заповідей. Друга заповідь, яку отримали ізраїльтяни в 20:6, полягала в тому, щоб не поклонятися

ЗАНЯТТЯ 11: ІСТОРІЯ БУНТУ

НОТАТКИ

Богові через образ. Логіка цієї заповіді така: перетворити Бога на образ – це спроба взяти Бога під контроль. Це мати Бога, але щоб Він грав за нашими правилами. Це перетворити Його на щось приручене, визначене, підконтрольне. Іншими словами, ізраїльський народ хотів мати бога, якого вони б могли підлаштувати під себе. Гріх, який тут залягає глибше, – це надавати собі повноважень визначати, яким насправді є Бог, і підлаштовувати Його під свої бажання.

6. Ізраїльтяни хотіли мати бога, якого вони могли контролювати, який не міг би їм відповідати чи відмовляти. Що привабливого в такому божку?

7. Чи колись ваш Бог ображав вас? Чи ж Він лише стверджує ваші попередні вірування? Поясніть свою думку.

8. Хтось колись сказав: «У вас ніколи не буде справжніх стосунків з Богом, доки Він не образить вас». Що, на вашу думку, це означає?

Якщо ваш Бог лише підтакує й погоджується з усіма вашими попередніми віруваннями, то ви просто вірите в Бога, якого створили на свій образ. Бути у справжніх стосунках зі справжнім Богом, який має владу над вами, неминуче (і це буде часто!) призведе до того, що Він суперечитиме вам, ображатиме вас і навіть дратуватиме вас.

9. Джон Стотт сказав, що суть гріха – це «коли люди ставлять себе на місце Бога». Як тут ізраїльтяни ставлять себе на місце Бога?

10. Кого звинувачує Аарон, коли йому докоряє Мойсей у віршах 32:21–23? Як він пояснює присутність золотого тельця у 32:24?

Спочатку він звалює вину на людей: «Це не я, це вони. Вони це придумали, не я!» А тоді він починає виправдовуватись та обманювати: «Я кинув золото у вогонь, і вийшло теля!»

11. Чому, на вашу думку, Аарон так реагує? Чому він так яро намагається врятувати своє лице?

Коли ми понижуємо Бога з трону справжнього Бога, то це означає, що тепер ми відповідальні за керування Всесвітом. І це означає, що нам тепер треба стежити за своєю репутацією та образом. Якщо ми робимо себе Богом, то наше життя перетворюється на виснажливу, закручену піар-кампанію, щоб возвеличувати себе.

12. Як Господь реагує на їхній гріх у 32:7–10?

13. Як Мойсей заступається від імені ізраїльтян у 32:30-32? Чому, на вашу думку, він це зробив?

Мойсей бере на себе відповідальність за ситуацію та діє як посередник між Ізраїлем і Богом. Спочатку він благає у Бога милосердя, щоб Бог простив їм. Але тоді каже: «А якщо Ти не пробачиш їм, чи дозволиш Ти мені заплатити за те, що заслужили вони? Витри мене із Книги, яку Ти написав (тобто викресли моє ім'я від Своєї присутності та обіцянок)». Мойсей просить, щоб він отримав кару замість них. Тут він постає у ролі захопливого героя, який заступається і пропонує отримати кулю за когось іншого.

14. У вірші 32:33 поворот подій шокує – Бог не приймає пропозицію Мойсея. Чому, на вашу думку, Бог відвернув пропозицію Мойсея?

Але у **33 вірші** ця пропозиція закреслюється. Бог каже: «Ні». Бог не приймає пропозицію Мойсея. Чому? Бо Мойсея недостатньо. Він не може спокутувати вину грішників, коли він сам винен у гріху.

Уявіть, що ви з другом вирішили пограбувати банк, але вас спіймали на гарячому. Вас обох арештували й винесли суворий вирок. Ви не можете запропонувати взяти на себе вирок вашого друга, щоб його відпустили, бо вам також треба відбутися своє покарання. Неможливо заплатити за покарання когось, якщо ви винні в цьому ж. Саме тому Бог відкинув пропозицію Мойсея. Він не може спокутувати гріх інших, коли у нього самого є гріх, який треба спокутувати. Хтось ззовні має зробити таку пропозицію, хтось, хто не є винним.

15. Як цей уривок вказує на нашу потребу в Ісусі – у справжньому і більшому Мойсеї та посереднику?

У Євреїв 3 та 9 автор знову й знову чітко порівнює Мойсея з Ісусом та робить висновок: Ісус є більшим за Мойсея. Ісус є справжнім Посередником, на якого вказував Мойсей.

16. Джон Стотт також сказав: «Суть спасіння – це коли Бог ставить Себе на місце людей». Як Ісус робить те, що Мойсей не міг?

У Филип'ян 2 написано, що досконала та славна друга Особа Трійці «прийняла вигляд слуги, подобою явившись як людина». Він стає на 100% як ми. Він втілює Себе на наш образ і подобу. Сам Бог розплутує клубок нашого гріха. Ми перетворюємо Його на образ, і Він засуджує нас. Але Він перетворює Себе на наш образ і спасає нас.

17. Як би ви підсумували цей уривок одним лаконічним реченням?

Заняття 12: Історія Божої присутності

Вихід 33:1-3, 12-17

Запитання для початку: Як вас звати? Звідки ви? Які у вас плани на канікули?

[Лише для лідерів: Суть цього заняття – побачити, що сенс життя можна знайти лише з Богом].

Прочитайте уривок. Помоліться.

1. Повторімо: які події відбулися до цього моменту в історії?

Бог визволив Свій народ з єгипетського рабства. Він вивів їх у пустелю і давав їм їжу та воду. Він привів їх до гори, де дав їм десять заповідей, а тоді ізраїльтяни збунтувалися, сформувавши Божий образ у вигляді золотого тельця.

2. Одразу після випадку із золотим тельцем Бог робить цікаву пропозицію Мойсею у 33:1-3. Що це за пропозиція?

Бог каже: «Я пошлю ангела, який йтиме поперед тебе до Обіцяного Краю і я дам тобі військову перемогу. Але через те, що ти твердоший, Я не піду з тобою».

3. Бог пропонує Мойсею все, що він міг бажати: мир, процвітання, успіх, комфорт та затишок, – і все це без Божої присутності. Скажіть чесно, якою є ваша реакція на таку пропозицію?

4. Якби ви були повністю задоволені в емоційному, сексуальному, особистому та професійному аспектах життя, але у вас не було б Бога у житті, чи, на вашу думку, ви би були задоволені? Чому?

5. Якою є відповідь Мойсея на Божу пропозицію в 33:15?

Мойсей протестує: «Якщо Ти не підеш з нами, тоді нам немає чого йти. Якщо Ти даси нам усе, але ми не отримаємо Тебе, то воно нічого не варте». Мойсей фактично каже: «Якщо у нас не буде Твоєї присутності, то краще нам померти тут у пустелі».

6. Чому, на вашу думку, такою є відповідь Мойсея?

7. Здається, що Мойсей вірить, що бути з Богом – це і є сенс життя, що Сам Бог є ціллю, причиною для життя. Чи погоджуєтеся ви з цим? Чому?

8. Легко використовувати Бога як засіб, щоби щось досягти, щоб Він

давав нам те, що ми справді хочемо. Наведіть приклади цього.

9. Велика частина книги Вихід – це клопітливі деталі щодо побудови будівлі, яка називалася «скинія». Що таке скинія? Є якісь здогадки?

Скинія – це просто великий переносний намет. Але це місце було особливим місцем перебування Божої присутності – там Бог перебував з ними. Так, Бог Всюдисущий, але скинія – це було місце, де Божа присутність була особливою.

10. Короткий опис подій у розділах 25–31: Бог дає ізраїльтянам докладні, надзвичайно детальні інструкції, як Він бажає, щоб було збудовано скинію, а тоді в розділах 35–40 читаємо опис того, як ізраїльтяни виконували ці вказівки буква в букву. Наприклад, порівняйте 26:1 та 36:8.

11. Що це говорить нам про верховну мету, чому Бог визволив їх із рабства?

Це показує нам, що суть Божого звільнення Його народу з рабства полягала НЕ в тому, щоб вони були просто вільними, НЕ в тому, щоб вони просто слухалися Його, але щоб Бог міг бути між ними. Погляньте на Вихід 29:46: «І пізнають вони, що Я Господь, їхній Бог, що вивів їх із єгипетського краю, щоб перебувати Мені серед них. Я Господь, їхній Бог!»

12. Якщо життя не має сенсу без Божої присутності, то як її отримати, особливо тепер, коли скинія з Виходу більше не існує?

13. Слово «скинія» також згадане в Новому Заповіті: «І Слово сталося тілом, і перебувало між нами» (Івана 1:14). Грецьке слово «перебувало між нами» – це буквально «скинія». Як Ісус виконує образ скинії?

Ісус, Бог у плоті, приходить на землю з небес, щоб бути з нами. Слово, яким описували Ісуса під час Різдва, було Еммануїл, що єврейською: «Бог з нами». Бог знав, що скинія була тимчасовим вирішення постійної проблеми. Тому Він приходить Сам. Ісус є живим втіленням Божої присутності з нами.

14. Як Ісусова смерть на хресті дає нам особистий і постійний доступ до Божої присутності?

Коли Ісус робив останні подихи на хресті, Він вигукнув: «Боже мій, Боже мій, чому Ти покинув Мене?» Бути покинутим означає, що хтось забрав свою присутність від тебе. Бог забирає Свою люблячу присутність від Ісуса. Тому Ісус висить на хресті цілком самотній – покинутий Богом.

ЗАНЯТТЯ 12: ІСТОРІЯ БОЖОЇ ПРИСУТНОСТІ

НОТАТКИ

У храмі була величезна завіса, яка слугувала кордоном, – щоб люди не могли входити до найближчої присутності Бога. А після того як Ісус видихає востаннє, ця завіса розривається згори донизу (Матвія 27). Що відбувається? Ісус міняється з нами місцями. Бог забирає Свою присутність від Ісуса, щоб ми з вами могли мати найближчий доступ до неї. Бог покидає Його, щоб Він міг бути з нами. Тепер кожна людина має доступ до найближчої присутності Бога.

15. Як би ви підсумували цей уривок одним лаконічним реченням?

16. Як би ви підсумували всю книгу Вихід одним реченням?